

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

non immeritò ea quam acceperat auctoritate transfudit. Zozimus habita ratione petitionis Patrocli, quem summis potestatibus acceptissimum esse sciebat, & qui in metropoli Galliarum urbe constitutus erat Episcopus, confirmavit ei ordinationes per tres illas provincias juxta majorum canones; castigatisque Proculo & Simplicio, quòd non ferenda impudentia in Concilio Taurinensi contra statuta patrum & sancti Trophimi reverentiam postulassent creandorum in his provinciis sacerdotum potestatem sibi fieri, laudata antiquitate, cui decreta patrum, inquit, sanxere reverentiam, redire in ordinem suum intermissa præcepit, & Metropolitanum Arelatenfis civitatis Episcopum jam inde à Trophimo ordinationis seriem temporibus roboratam inviolabili in utraque Narbonensi & Viennensi auctoritate possidere. Tum data ad Hilarium Narbonensem Episcopum epistola de eodem argumento, antiquam consuetudinem (nam cuncta ad antiquitatem referebat) opponens canonibus, interdicit ei ordinationes Episcoporum primæ Narbonensis: quia satis constitit; inquit, Arelatenfis Ecclesie sacerdoti præsa id institutione concessum ut non solum in provincia Viennensi, sed etiam per duas Narbonenses, Episcopos faciat. Porrò, ut facilius esset istarum rerum executio, Patroclum existimavit ornandum esse auctoritate quadam extraordinaria, quæ reverentiam illi conciliaret etiam apud eos ipsos Episcopos qui magnitudini ejus repugnabant. Itaque præter necessitatem accipiendarum ab eo formatarum, ei vices suas committit per Gallias, jubens ut si quæ illic causa gravis emergerit, ad Patroclum referatur; ita tamen ut si causa major sit, ad apostolicæ sedis examen deducatur. Ad cuius (id est, Patrocli) notitiam, si quid illic negotiorum emergerit, referri censuimus, nisi magnitudo cause etiam nostrum requirat examen. quod intelligendum est secundum ea quæ supra dicta sunt cum de Thessalonicensi Episcopo ageremus. Scio Bonifacium & Leonem Romano Pontifices admisisse Episcopis Arelatenfis ordinationes Episcoporum duarum Narbonensium. Sed hæc non sunt instituti nostri. Illud tantum dicam, ex auctoritate quam Zozimus dedit Patroclo descendisse ut Valentinianus Imperator constituerit anno CDXXV. uti quidam Episcopi, nimirum Gallicani, qui nefarium Pelagiani & Celestiani dogmatis errorem sequebantur, per Patroclum sacrosanctæ legis antistitem convenirentur. Redeamus itaque nunc ad tractandam causam Vicariatus Arelatenfis.

Vide Properi
Chronicon, Honorio
I. X. & Theod.
V. Concil.

Zozim. epist. 5.

Valentiniani
Constitutio extat in
Appendice Cod.
Theod. Tit. vi. &
To. 1. Concil.
Gall. pag. 14.

CAPVT XXXI.

Synopsis.

I. Ad exemplum conventus civilis septem provinciarum, qui quotannis agebatur apud Arelatem, Hilarius Arelatenfis Episcopus destinat celebrare Concilia eorum Episcoporum qui per eas provincias censebantur, quibus ipse presideret.

II. Ea de causa Concilium Regense coëgit in aliena provincia, cui & ipse presuit, & de causa ordinationis Metropolitanus Ebrudanensis cognovit tanquam primus provinciarum Gallicanarum Metropolitanus. Rursus instituitur comparatio inter Episcopum Thessalonicensem & Arelatensem.

III. In eo Concilio constitui procuravit Hilarius irritas fore ordinationes quæ citra auctoritatem Metropolitanus Arelatenfis peragerentur. Causa Armeniarum explicatur. Tum aperitur verus ac genuinus sensus canonum Concilij Regensis.

IV. Agitur deinceps de Concilio Arausicano, quod ab eodem Hilario celebratum est. Generale illud fuit, ut probatur multis argumentis.

V. Probabile quoque est Concilium Vasense fuisse generale. Explicatur primus canon ejusdem Concilij, in quo agitur de Episcopis ex provincia sua ad aliam accedentibus.

I. CONSTITUERAT Imperator Honorius anno CDXVIII. ad Agricolam Præfectum Galliarum scribens, ut quia propter privatas ac publicas necessitates de singulis civitatibus, non solum de provinciis singulis, Arelatem ad examen Præfecti vel honoratos confluere, vel miti legatos, aut possessorum utilitas aut publicarum ratio exigebat functionum, singulis annis constituto tempore in metropolitana, id est, in Arelatenfi urbe Concilium, id est, conventum publicum haberent Septem provinciarum, sub illustri præsentia præfecturæ, si id ratio publicæ dispositionis permitteret. Quoniam verò, ut observavit illustrissimus Archiepiscopus, dignitas quæ civitatibus competeat in ordine civili, facile communicabatur episcopatus earum urbium, inessit Episcopum Arelatensem ambitio sibi vindicandi titulum primi Metropolitanus Galliarum. Erat Hilario Arelatenfi Episcopo altissimus animus & gloriæ appetens. Itaque cum se in metropoli Galliarum urbe constitutum esse videret, in qua singulis annis decretum erat haberi Concilium Septem provinciarum, sciretque præterea sedi suæ in persona Patrocli commissas esse à Zozimo Papa vices apostolicæ sedis per Gallias & Septem provincias, intravit in animum ejus illa pulcherrima cogitatio, celebrandum quoque esse Concilium eorum Episcoporum qui per eas provincias constituti erant; non repugnaturus Episcopos, tamenetsi novæ tentarentur; & si ab-

Vide Hist. l. 1.
cap. 1. Epist.
4. ep. 11. 14.

**
*

nuerent, facile flexuros si Praefecti pratorio vel Vicarij auctoritas interveniret. incipiendum ab uno esse, ut exemplum daretur in futurum. porro non curandum esse de loco in quo synodus haberetur, modò auctoritas Arelatensis Episcopi susciperetur. immo validius apud posteros firmiusque futurum argumentum, si Concilium extra provinciam Arelatensem haberetur cum auctoritate & sub praesentia Metropolitanì Arelatensis, quam si sub illustri praesentia praefectura haberetur. Existimabat haud dubie facilius dein Episcopos illarum provinciarum ad synodum Arelatensem venturos, si semel devorassent necessitatem obsequendi evocationi Episcopi Arelatensis.

II. Itaque anno CDXXXIX. Hilarius coacto Concilio in civitate Regensi, quae erat in provincia Alpium maritimarum, de causa ordinationis Ebredunensis Metropolitanì cognovit tanquam primus provinciarum Gallicanarum Metropolitanus, ad quem referri deberet de graviore causis quae per provincias emergerent, secundum ea quae à Zozimo fuerant constituta ad exemplum Episcopi Thessalonicensis. Par est enim existimare Hilarium, quem constat magnum virum fuisse, nihil inconsideratè egisse, & ista usurpassè in consequentiam literarum Zozimi, de quarum auctoritate putabat non dubitari inter Episcopos Gallicanos. Sanè in Concilio Regensi praesedit citra contradictionem, nullo Episcoporum litem adversus eum movente ob eam causam, tanquam constaret hanc sedis Arelatensis antistiti potestatem competere ut synodus praesideret intra Gallicanas provincias congregatis. Quinimò cum Concilium illud coactum esset ad castigandam temeritatem Armentarij, qui se Episcopum Ebreduni ordinari consenserat, inter vitia ordinationis apertis verbis refertur omissa Metropolitanì auctoritas, id est, Hilarij Arelatensis, tanquam absque eo non liceret ordinare Metropolitanos. Quo loco revocanda est memoria eorum quae supra dicta sunt, cum de Thessalonicensi Episcopo ageremus, id jus Episcopo illi fuisse ut non antè ordinari possent Metropolitanì provinciarum Illyricianarum quam relatio de persona & electione ejus qui electus esset ad Thessalonicensem missa fuisset à comprovincialibus Episcopis, irritamque futuram fuisse ordinationem quae praetermissa Thessalonicensis antistitis auctoritate celebrata fuisset. Quae regula tum maximè servanda erat cum discordia propter antistitis electionem exorta erat in Ecclesia, cum constitutum saepe esset ut graviores causae ad examen Thessalonicensis Episcopi deferrentur. Cum

autem tum Arelatensis Episcopus exurgeret in comparisonem Thessalonicensis, sciretque se generalibus Zozimi mandatis instructum esse, qui ad notitiam ejus referri censuerat si quid negotiorum per Gallias emergeret, intelligens vir prudens magnis conatibus obsistere timiditatem, contra audacem animum difficiliora etiam negotia ut plurimum perducere ad felices exitus, tentandos putavit Gallicanos Episcopos, & si res succederet, bene esse.

III. Congregato igitur, uti diximus, Concilio Regensi, ut mansura etiam circa Metropolitanos auctoritas confirmaretur exegit, eamque ordinationem esse irritam pronuntiare quae citra auctoritatem Metropolitanì Arelatensis Episcopi celebrata foret. Quod ut facilius obtineret, primum huc flexit Episcopos ut ordinationem Armentarij nullam esse censerent, quia sacris Ecclesiae canonibus ac reverendis patrum constitutionibus omni parte neglectis, absque trium Episcoporum praesentia, absque comprovincialium litteris, sine Metropolitanì auctoritate, irritam ordinationis speciem à duobus temerè convenientibus praesumptam esse clarebat. Et favorabilis in speciem occasio erat. Nam & praecipitata ordinatio erat, & à duobus tantum Episcopis celebrata, comprovincialibus neque praesentibus neque consensus suos per literas praestantibus. Itaque hac pulcherrima occasione usus Hilarius, consensu Gallicanorum Episcoporum locum primi Metropolitanì obtinuit, absque quo non liceret Episcopos ordinare in provinciis Gallicanis. Sic enim intelligendum omnino puto canonem septimum Regensem, quo de Episcoporum ordinationibus cavetur in futurum. Excitati quippe hac occasione Episcopi, sibimetipsis contra hujusmodi scandala praecavendum censuerunt, & propterea ejusmodi temeritatem, nimirum propter ordinationem Armentarij, qui contra canones & citra Metropolitanì Arelatensis auctoritatem ordinatus in Ebredunensi Ecclesia fuerat, definiverunt uti cum aliqua Ecclesia Episcopum perdidisset, vicinae Ecclesiae Episcopus ad eam exequiarum tempore accederet, provideretque intra septimum diem uti legitima canonicaque electio fieret à Clericis Ecclesiae vacantis. Tum verò opperiri eum jubent, ut ego quidem arbitror, auctoritatem Metropolitanì Arelatensis. Quod credere me cogit praesentia Hilarij, qui dolorem suum graviter ob praetermissam auctoritatem suam ultus est adversus Armentarium in hoc Concilio Regensi ea sola de causa congregato. Vnde concludo canones istos, quoties de Metropolitanò loquuntur, Arelatensem intelligere. Decernunt ergo patres

M iij

Concil. Reg. in praesentia.

Concil. Reg. can. 6

Vide hinc de C. 1. de Episcopis.

Vide hinc de C. 1. de Episcopis.

Ibid. can. 7.

ut postquam cuncta quæ diximus providerit Episcopus ille qui defuncti exequias curavit, exin se Ecclesie referens, mandatum Metropolitanæ simul cum omnibus sanctis Episcopis offerretur, nec quisquam ad Ecclesiam quæ summum amiserit sacerdotem, nisi Metropolitanæ litteris invitatus, accedat. Quibus constitutis, quæ (ut inquit canon octavus) omnes communi consensu conservanda, neque, quod absit, sine offensa omnium ac Dei à quoquam transgredienda definiunt, Hilarius ante omnes subscripsit hoc modo: Ego Hilarius Episcopus, juxta id quod universis sanctis cœpiscopis meis, qui mecum subscripserunt, placuit, definita patrum sequutus, his definitionibus subscripsi.

IV. Defuncti explicatione canonum Concilij Regensis, ad Arausicanum veniamus, quod biennio post sub eodem Hilario celebratum est. Erat sanè Arausica una ex civitatibus quæ componebant provinciam Arelatensem. Vnde colligitur jus hinc synodo præsidendi competitivè Hilario, ea etiam de causa, quòd Concilium haberetur intra suam ipsius provinciam. Interfuerunt huic Concilio Eucherius Episcopus Lugdunensis & Ingenuus Ebredunensis, qui longo intervallo subscribunt post Hilarium. Sed cum Episcopis illis ordinatione antiquior esset Hilarius, colligi hinc non potest illum tenuisse illic primum super eos locum vi auctoritatis suæ. Itaque illud unum contendo, ad synodum Arelatensem Episcopi occurrisse etiam Episcopos provinciarum Lugdunensis & Alpium maritimarum ac fortean aliarum provinciarum. Nescimus enim quarum Ecclesiarum Episcopi fuerint illi qui in Concilio illo Arausicano adfuisse leguntur in subscriptionibus. Præterea constat ex canone xxxi. multos Episcopos ad eam synodum non accessisse legitime, ut videtur, impeditos, qui consensus dederunt, plerosque etiam defuisse per contumaciam, qui castigantur in hoc canone, utrumque autem admonendorum ut ad sequentem futuram synodum veniant sollicitudo relinquatur Hilario, in quo auctoritatem quandam extraordinariam in Hilario agnovisse synodum Arausicanam constat. Reliquos qui defuerunt, inquit Episcopi, beatissimi fratris nostri Hilarii sollicitudini relinquimus datis ad ipsos horum exemplaribus commoneandos. Vnde colligi potest generalem fuisse synodum, quæ cura & auctoritate coacta fuerit Hilarii Episcopi Arelatenfis. Adde quòd canon xxxi. generalis est, non unius tantum provinciarum causa conditus, sed plurium, cum ita dicat: In nostris provinciis placuit de presumptoribus, ut scubi contigerit duos Episcopos Episcopum invitatum facere, auctoribus damnatis, unius eorum

Ecclesie ipse qui vim passus est substituitur, si tamen vita respondet.

V. Sequitur Concilium Vafense habitum intra provinciam Arelatensem: de quo nihil certi dicere possumus, destituti subsidio quod in hujuscemodi rebus adferre solent subscriptiones Episcoporum. Attamen ex primo canone colligi posse videtur generale illud fuisse, cum decretum generale sit, & ad omnes Gallicanas provincias ex æquo pertineat. Nam hæc sunt verba canonis: Placuit ergo, tractatu habito, Episcopos de Gallicanis provinciis venientes intra Gallias non discutendos, sed solum sufficere si nullus communionem alicujus interdixerit. Respicit enim canon ad Episcopos ex provincia sua ad aliam provinciam accedentes, quos, si è longinquo venirent, examinare oporteret, ut agnosci posset an verè Episcopi essent, vel impostores, quoad eos verò qui è vicinis provinciis venirent, cum sibi invicem noti sint, istam curam non esse necessariam. Quibus verbis puto intelligi vicinas tantum Arelatenfi urbi provincias, Septem nimirum, ac fortassis Lugdunensem, quæ in vicino erat, præsertim cum Arausicano Concilio interfuisse reperiatur Eucherius Episcopus Lugdunensis pro se & pro cœpiscopis suis, quorum adsensum se expectare profitetur in fine Concilij.

CAPVT XXXII.

Synopsis.

I. Disputatur de tempore quo celebratum est Concilium Arelatense secundum.

II. Generale illud fuisse, non verò provinciale, scripsit illustrissimus Archiepiscopus. Quod etiam probatur ex canone xxviii. ejusdem Concilij.

III. Possessionem suam pro convocatione Conciliorum generalium confirmari in synodo illa procedente Hilarius Episcopus Arelatenfis, exemplo ducto à synodo Nicena, qua Patriarcharum auctoritatem firmaverat canonem. Explicatur canon ille Arelatenfis.

IV. Chelidonius Episcopus Vesontionensis deponitur ab Hilario, quia interruptam duxerat, & quia capitali aliquos sententia condemnaverat. Qui iudicio non adquefcens, Romanæ se contulit ad Leonem Papam.

V. Chelidonium secutus est Hilarius, prohibetur ne quid adversus decreta Concilij Gallicani tentaretur. Auctoritatem Conciliorum provincialium his verbis tuus est quibus iram Leonis in se accersit.

VI. Habita Roma synodo ob eam causam, adfuit Hilarius, contenditque retrahari non posse iudicia Conciliorum provincialium quæ concordibus Episcoporum suffragis decreta erant. Absolutus est Chelidonius in Romana synodo, non tamen ab Hilario suscipitur.

VII. In eodem Concilio Romano proposita est alia adversus Hilarium querela, quod Prolesio Episcopo infirmo & nescienti alium superposuisset Episcopum.

VIII. Arguitur deinde quòd militaris eum manu